

NURKKAKUNTA

*Härmälän terveyskeskuksessa toimii myös
aikuisneuvola, sivu 4.*

*Härmälään on päässyt yleisillä kulkuneuvoilla
jo sata vuotta, sivu 6.*

Kodinkoneita kannattaa korjata, sivu 14.

Vielä kesällä 1960 Härmälän
lapset saivat kyytiä
paloautolla.
Auto kiittää Härmälänkatua.
Kuva on Juhani Hildénin
kokoelmista.

HÄRMÄLÄ-SEURA RY

Johtokunta 2004

Puheenjohtaja

Lasse Kristeri
Lepolantie 53
33900 Tampere
puh. 2653 165

Varapuheenjohtaja

Pirkko Paulajärvi
Koivukuja 12
33900 Tampere
2650 327, 050 359 1379

Sihteeri

Risto Holopainen
Lepolantie 50
33900 Tampere
2653 042, 040 507 6404

Varainhoitaja

Raija Saramäki
Ojalankyläntie 12
33610 Tampere
3620 010, 050 410 5094

Jäsenet:

Timo Aho
Jaakontie 4 as 8,
33950 Pirkkala
2652 888

Alpo Friman
Härmälänkatu 30 A
33900 Tampere
2652 562

Aarno Ivendorff
Härmälänkatu 25 A4
33900 Tampere
2653 798

Markku Urhonen
Koelentäjänkatu 23
33900 Tampere
2656 236, 0500 721 316

Flooran päivä

*Perinteistä kevään juhlaa vietetään
torstaina 13.5.04 klo 18.00 Kuuselan palvelutalossa.
Musiikillisessa illanvietossa monipuolista ohjelmaa,
arpajaiset, kahvia ja lopuksi tanssia.
Ilmainen sisäänpääsy!*

Tervetuloa!

Kesäretki

*Seuran kesäretki 14.8. 04 Naantaliin, tutustumme mm.
Kultarannan puutarhaan.
Härmälä-Seura ry*

Altti Heinonen
Sarankatu 14,
33900 Tampere
2652 243, 040 573 9263

Varajäsenet

Markku Palttala
Eskomp.1 F,
33950 Pirkkala
3682 482, 2650 952

Eeva Erola
Metsolankatu 34
33900 Tampere
2656 682, 0400 422 521

Seuran pankkitilin numero:
Nordea 215418-3988

* * * * *

**Liittyminen Härmälä-
Seuran jäseneksi**

Härmälä-Seuran jäseneksi voi liittyä joko sähköpostiosoitteessa: harmalas@saunalahti.fi tai soittamalla johtokunnan jäsenille.

Härmälä-Seuran verkkosivujen osoite on:

www.saunalahti.fi/~harmalas

Johtokunnan jäseniltä saa myös muuta tietoa yhdistyksen toiminnasta.

NURKKAKUNTA

Nurkkakunta on Härmälä-Seuran toimittama kotiseutujulkaisu.

Lehti ilmestyy kaksi kertaa vuodessa marras- ja touku-kuussa.

Päätoimittaja:

Risto Holopainen
Lepolantie 50
33900 Tampere
2653 042, 040 507 6404
holop@kolumbus.fi

Toimitusryhmä:

Lasse Kristeri
Markku Palttala
Pirkko Paulajärvi
Markku Urhonen

Paino:

Domus-Offset Oy
Teiskontie 9
33500 Tampere
puh. 3141 1000
domusoffset@domusoffset.fi

Jakelu:

3 300 kpl
Rantaperkiön, Härmälän ja Sarankulman kaupunginosien alueille.

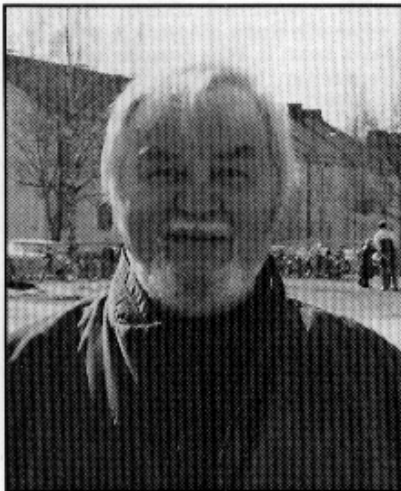
Taitto:

Risto Holopainen

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu	420 euroa
1/2 "	220 e
1/4 "	120 e
1/8 "	70 e

ISSN 1458-4980

Lasse Kristeri
Härmälä - Seuran
puheenjohtaja

SE ON SITTEN KEVÄT

■ Kevät tulee kohisten. Lumet ovat tätä huhtikuun alkupäivinä kirjoittaessani jo miltei kokonaan Härmälästä lähteneet. Kadut pölyävät, eikä kaupunki vielä näytä aloittaneen "hiekkamyrskyään", mitä lie odottavat.

Toimittu on - ja toimitaan

Härmälä - Seura on pitänyt kevätkokouksensa. Kun lukee toimintakertomusta, jossa yhteen luetteloon on koottu kaikki menneenä vuonna tapahtunut, voi hyvällä syyllä todeta että monenlaista on puuhattu ja kohtalaisen runsaasti on saatu väkeä mukaan. Enemmänkin kuitenkin mahtuisi. Toisaalla tässä lehdessä kerrotaan kuluhan vuoden tapahtumista; tutustukaapa ja merkittää päivämääriä muistiin - ja osallistukaa. Uusia aktiivisia jäseniäkin toivotaan kotiseututyöhön mukaan. Liittymisen seuraan on helppoa, soitat vain sihteerille tai jollekin hallituksen jäsenelle. Jäsenmaksun suuruuskaan, 10 euroa, ei ole esteenä.

Härmälä-Seura pyrkii pitämään silmällä mitä alueellamme suunnitellaan ja tehdään ja tarvittaessa pyritään asioihin myös vaikuttamaan. Esitimme mm. yhdessä omakotiyhdistyksen kanssa kaupungille, että Metsolankadulta Pirkkahallille johtava kävelytie valaistaisiin, Ilmailunkadun viereisen parkkialueen itäpäähän tehtäisiin vihersuojavalli rekkaliikenteen estämiseksi, Lentokentänkatu välillä Talvitie - Metsolankatu saataisiin 40 km/h nopeusrajoituksen piiriin ja että Lepolantien loppupäästä tehtäisiin pihakatu. Kaksi ensiksi mainittua toivetta on toteutunut.

Esillä olleisiin kaavamuutoksiin on seuran hallitus esittänyt omat perustellut mielipiteensä ja kuten aikaisemminkin olen todennut, ne on otettu kiitettävässä määrin huomioon.

Mitä muut tekevät

Kaupunginosamme on "valmis", eikä täällä tulevan kesän aikana tulla tekemään mitään suuria kunnal-

listeknisiä toimenpiteitä, joitakin katujen ja puistojen perusparantamisia kuitenkin. Asuntojen rakentaminen jatkuu edelleen entisen lentokonetehtaan alueella ja alkanee ainakin Metson (ent. Valmet Automation) viereisellä alueella ja Metsolan lähelle kaavoitetuilla tonteilla. Kaupan viereiselle tontille kaavoitettu senioritalokin tulee rakenteille lähiaikoina. Petäjäkodin laajennus etenee hyvää vauhtia. Partolaan tulee lisää kauppoja, mikä ei ole pelkästään hyvä asia, lisäähän se liikennettä Nuoli-alantiellä.

Mistä nyt puhutaan

Ajankohtainen asia, johon seura edelleen pyrkii vaikuttamaan, on liikennemelun torjunta ohikulkutieltä. Kun nyt näyttää siltä, että moottoritietä ei lähivuosiinakaan rakenneta, olisi tielle saatava väliaikaiset melukaitteet. Tähän toivotaan kaupunkiakin mukaan.

Partolan kauppakeskuksen liikenne pitäisi myös jo väliaikaisesti ohjata moottoriliikennetielle pois Härmälän katuverkosta.

Muita vireillä olevia asioita ovat mm. Härmälän saunarakennuksen saaminen nykyistä laajempaan käyttöön yhteistyössä siellä nyt toimivien kanssa sekä monien toivoma talviuintipaikka Härmälän rantaan.

Kulumassa oleva vuosi on taas vaalivuosi, jolloin valitsemme edustajamme EU-parlamenttiin ja kaupunginvaltuustoon. Erityisesti viime mainitun osalta olisi toivottavaa, että valituiksi tulisi henkilöitä, joilla on halua ja kykyä ajaa tämän nurkkakunnan asioita, niin nuorisotyön, terveyden- ja sairaanhoidon, kulttuuritoimen kuin koulutoimenkin sektoreilla. Lisääntyvä asukasmäärä luo näille elämänalueille tarpeita, jotka pitäisi ajoissa tiedostaa ja niihin varautua.

LASSE KRISTERI
Härmälä-Seuran pj.

Härmälän terveysasema sijaitsee Härmälän päiväkodin päädyssä ja pitää sisällään lasten ja äitien neuvolan sekä aikuisneuvolan terveydenhoitajan vastaanoton.

Terveydenhoitaja Tuula Holja hoitaa samanaikaisesti kahta sektoria eli aikuisneuvontaa ja kotihoitoa, neuvottavia riittää. (Alla)

APUA AIKUISNEUVOLASTA

Kun lääkäri suosittelee verenpaineen tarkkailun aloittamista ja antaa seuranta-kortin mukaan, niin on aika tutustua oman alueen terveysasemaan. Härmälän terveysasema sijaitsee Härmälän päiväkodin päädyssä ja pitää sisällään lasten ja äitien neuvolan sekä aikuisneuvolan terveydenhoitajan vastaanoton. Ainakin terveydenhoitajalle aika pitää varata.

Terveydenhoitaja Tuula Holja pyytää käsivarren paljaaksi ja naputtelee samalla tietokoneelta Hatanpään lääkäriaseman tiedot asiakkaasta. Sieltä löytyvät tehdyt mittaukset ja kokeet. Systemiä keuhutaan molempien suulla, sillä ajan tasalla olevat tiedot vähentävät vääriä käsityksiä ja terveydenhoitaja voi palauttaa asiakkaalle mieleen ja suomentaa mitä lääkäri on diagnosoissaan selvittänyt ja hoitosuosituksillaan tarkoittanut. Tuula Holja korostaa että tiedot ovat täysin luottamuksellisia eikä niitä pääse kuka tahansa tutkimaan. Myös yhteistyö alueen omalääkäreiden kanssa pelaa hyvin.

Kotihoito

Pöytäpuhelin ja kännykkä soivat vuoronperään ja se häiritsee varmasti niin hoitajaa kuin asiakastakin. Tuula Holja selittää että vanhusten kotipalvelu ja -sairaanhoito yhdistettiin vuonna 2000 ja muodostettiin kodinhoitotiimi. Terveydenhoitaja on tiimin vetäjä ja hänen täytyy olla tavoitettavissa.

Kotihoidon piiriin tulevalle terveydenhoitaja ja kotipalvelun ohjaaja tekevät yhdessä asiakkaan kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelman. Kotihoito sisältää omalääkärin, kotisairaanhoidon ja kotipalvelun antaman hoidon ja tuen. Kotihoidon tarkoituksena auttaa ja tukea kotona asuvia vanhuk- sia, vammaisia ja sairaita selviytymään päivittäisistä toiminnoista. Kodinhoitajat, lähihoitajat ja kotiavustajat auttavat mm. peseytymisessä, ruuan valmistuksessa sekä

lääkkeiden antamisessa.

Terveydenhoitajan neuvoja ja ohjeita tarvitaan. Tuula Holja hoitaa samanaikaisesti kahta sektoria eli aikuisneuvontaa ja kotihoitoa, joilla kummallakin on omat organisaationsa.

Aikuisneuvolakäynnit ovat ilmaisia, mutta kotihoitopalvelut maksullisia. Kotipalvelun henkilöstölle on vuokrattu Kuuselan palvelutalosta tilat jossa he käyvät aamuisin jakamassa työt ja ovat yhteydessä terveydenhoitajaan. Uudet tilat Kotipalvelu saa K-Lähikaupan viereen suunnitteilla olevasta senioritalosta.

Mitä tehdään

Aikuisneuvolan palvelutkin ovat muutosten kourissa. Lääkäriasemien sairaanhoitajien ja aikuisneuvoloiden terveydenhoitajien työnjakoa on selkiytetty. Terveyskasvatus-työ jää aikuisneuvolaan kuten esim. vanhuuden sokeritaudin ennalta ehkäisy ja hoito, verenpaineen ja verensokerin mittaus ja niihin liittyvä terveysneuvonta sekä ryhmätoiminta kuten laihdutusryhmät. Lisäksi aikuisneuvolassa voidaan poistaa tikit, antaa haavahoitoa ja auttaa lääkejako-ongelmissa. Perinteiset rokotuspalvelut säilyvät

aikuisneuvolassa kuten jäykkäkouristus, polio- ja influenssarokotukset yli 65vuotiaalle. Alle 65 vuotiaiden täytyy hankkia ensin influenssarokotuksen resepti Hatanpäältä ja sen jälkeen varata pistosaika. Eksoottisiin maihin matkustavien rokotukset hoidetaan Hatanpään rokotusasemalla.

Aiempi aikuisneuvolan poliklinikka-aika, jolle on voinut tulla ilman ajanvarausta, on poistunut ja aika vastaanotolle on aina varattava kello 12 – 13 välillä.

Kiireelliset asiat on keskitetty Hatanpään sairaanhoitajalle ja sinne voi mennä myös ilman ajanvarausta.

Kuka voi käydä

Tuula Holjan mukaan terveysasemalla voi käydä kuka vaan, mutta jako on aika selvä. Lastenneuvola on tarkoitettu tietysti lapsille ja äitiysneuvolan palvelut odottaville äideille. Koululaiset ovat pääasiassa kouluterveydenhuollon ja työelämässä olevat taas työterveyshuollon piirissä. Eli kävijät koostuvat pääasiassa eläkeläisistä ja niistä työelämässä olevista, joilla ei ole työterveyshuoltoa.

Tuula Holja sanoo, ettei hän ole ketään ovelta käännittänyt. Hän kuitenkin korostaa, että esimerkiksi verenpaine seuranta olisi hyvä tehdä aina samassa paikassa eli jos se on aloitettu työterveyshuollossa niin se sitten siellä tehtäisiin jatkossakin.

Suosituksia

Ensimmäisellä muistamallani neuvolakäynnillä valkopukuinen tati ajoi minua takaa hemmetin suuri rokotuspöytä tanassa ja varmasti sai sen minuun pistettyäkin, ehkä onneksi. Tämä viimeisin käynti onnistui paljon sovinnollisemmin.

Verenpaineen tarkkailua täytyy jatkaa ja jos noudatan ohjeita niin elämä muuttuu muuttomammaksi. Voin, kerman ja sokerin käyttöä pitäisi vähentää, liikuntaa lisätä ja viinaakaan ei saisi paljon juoda.

Mutta kun ne terveelliset rasvat haisevat pahalta, kermää ei korvaa ruuanlaitossa mikään ja olut voittaa veden. Ehkä nämä ovat vain makutottumuksia, joista voi päästä sitkeällä yrittämisellä eroon.

RISTO HOLOPAINEN

Ravintolasektorin johtaja Eeva Mäkinen ja palvelujohtaja Satu Laitinen tarjosivat itäpalaa ja esittelivät Kuuselan toimintaa härmäläisille.

KUUSELASSA PALJON MUUTAKIN KUIN ASUMISTA

Tampereen vanhustaloyhdistys ja Ravintola Kuusenoksa kutsuivat helmikuussa Härmälän asukkaita tutustumaan Kuuselan palvelukodin toimintaan ja tarjontaan. Monille oli varmasti yllätys miten monipuolisia palveluja Kuusela pitää sisällään.

Paitsi ikäihmisten asumispalveluja niin Kuusela tarjoaa kaikille avoimia kahvila- ja ravintolapalveluja, ravintolassa on A-oikeudet. Kuuselassa voi viettää niin häitä kuin hautajaisiakin, myös kokoustiloja löytyy eri kokoisille ryhmille ja tarjoilu pelaa. Ravintola hoitaa arkipäivisin lounaan myös kotiin tai työpaikalle. Saunatiloissa on uima-allas ja saunatupa, joka sopii erinomaisesti esim. pienryhmien kokoontumisiin. Arkipäivisin paikalla olevat askarteluohjaajat auttavat alkuun niin matonkutomisen kuin savityökin sekä paljon muuta monipuolista, vain tarvikkeista peritään maksu.

Kuuselan 60 asukasta ovat jo ikäihmisiä, mutta palvelukoti antaa mahdollisuuden asua mahdollisimman pitkään omassa asunnossa. Heidän elämänsä rakentuu pitkälle palvelukodin seinien sisälle, siksi Kuuselaan toivotaan talon ulkopuolelta ns. normaalia elämää. Vapaaehtoistyölle on tarvetta; vanhusten ulkoiluttaminen, seurustelu, lukeminen ja muutenkin avustaminen ovat tervetullutta vaihtelua vanhusten elämään.

R H

Elettiinpä ennenkin.....

SATA VUOTTA JOUKKOLIIKENNETTÄ HÄRMÄLÄÄN

Liikenteestä kirjoittaminen vaatii ensiksi pienen historiankertauksen Härmälästä. Kirjoista selviää, että keskiajalla näillä seuduilla oli pari taloa: Härmälä ja Hauhala. Näistä muodostettiin 1600-luvulla ratsutila, joka 1700 - luvun loppupuolella liitettiin Hatanpään kartanon sivutilaksi. Kun Tampereen kaupunki v. 1779 perustettiin, kylämme kuului Messukylän pitäjään ja kylän maat Hatanpään kartanon omistukseen. Kartanolla oli laajat pellot ja metsät, joille 1800 - luvulle tultessa oli perustettu lukuisa määrä torppia, joiden vuokraviljelijät oman tilanhoitonsa lisäksi tekivät kartanoon "taksvärkkiä". Toki kartanolla oli omaakin väkeä - kymmenittäin piikoja ja renkejä.

Varsinaisia teitä ei näillä main ollut, mutta eipä niitä juuri tarvittukaan. Kesällä kuljettiin jalan ja veneellä ja talvisin jäätietä pitkin Hatanpäältä nykyisen Talvitiien rantaan.

Asutus lisääntyy, tieverkko kehittyy...

Viime vuosisadan alussa - sata vuotta siten - asutus oli jo lisääntynyt. Kartanon väki oli rakentanut asuntojaan Ruhjunperään, myöhemmin Rantaperkiöksi nimettyyn; olipa Hatanpään kartanon omistaja rakennuttanut alustalaisiaan varten kansakoulunkin Alanderin ylikäytävän viereen Rautaharkon puolelle rataa. Pyhäjärven rantaan oli muodostunut "huvilarannikko", jossa merkittävät tamperelaiset viettivät kesänsä. Jonkinmoinen tiekin tänne jo oli: Kaupungista tulija käytti Lempäälän tietä, joka Hämeensillalta tultaessa ensin ylitti rautatien Sorin ahteella, laskeutui mutkitellen Viinikanojalle jatkuen peltojen halki radan viertä Alanderin ylikäytävälle, josta päästiin Rantaperkiön ja Härmälän puolelle. Tästä tien toinen haara vei Rukkamäkeen ja mäien alla rautatien ylittäen Lempäälään. Tien toinen haara johti nykyisen Nuolialantien suuntaa seuraten Pirkkalaan.

Hatanpään kartanon tultua kaupungin omistukseen vuonna 1913 alkoi "esikaupunkimainen" asutus kaava- ja katusuunnitelmien kasvaa. Vuonna 1920 valmistui Hatanpään teollisuusalueen kautta Vihiojalle asti tie, jota seuraavalla kymmenluvulla jatkettiin edellä mainittuun maanteiden risteykseen nykyisen Hatanpään koulun paikkeille. Tämän näköisenä päätieverkko säilyi aina 1980 - luvun alkuun asti, jolloin

**Trollikka
museoituna
Vapriikkiin.
Johdinauto-
kausi kesti
Tampereella
vuodesta 1948
vuoteen 1976.**

lentotoiminta Härmälässä loppui ja kenttä-alue tuli asutuskäyttöön vaatiens myös tiejärjestelyjä.

...niin myös liikenne

Vuosisata sitten liikenne kaupungin suuntaan oli vähäistä. Torpparit tekivät työtään omilla vuokraviljelmillään ja kartanon pelloilla, eikä liikkumiseen suurta tarvetta ollut. Peltoviljelyn lisäksi torpissa kuitenkin harjoitettiin paljon puutarhaviljelyä ja "rievän" leipomista, ja näitä tuotteita myytiin toreilla ja vietiin muille asiakkaille. Myös joillakin herrasväen "kesämökkiteilla", joista suurimmat olivat 15 hehtaaria, palkatut puutarhurit viljelivät tuotteita myyntiin. Härmälästä - rieväkylästä - saivat alkunsa monet tunnetut leipomosuovut ja -liikkeet: Viherkoski, Jaakkola, Talkio... Kuljetuksiin käytettiin hevosta, venettä ja myöhemmin polkupyörääkin.

Maksullista henkilöliikennettä hoitivat pika-ajurit. Tällaisia isvossikoita oli vuosisadan alussa Tampereella pitkälti kolmatta sataa, mutta näillä tuskin oli paljonkaan ajoja Härmälän suuntaan. Vähät pennit oli käytettävä muihin tarpeisiin, liikuttiin jalkaparikassa.

Joukkoliikenteen esiasteeksi voitaneen laskea laivaliikenne. Laukontorin rannasta tänne liikennöi useampikin pikkualus, tunnetuimpia höyryvene TIIRA, joka ajoi 4 vuoroa päivässä. Tiira poikkesi Hatanpään ja Viikinsaaren lisäksi monissa yksityishuviloiden laitureissa aina Pirkka-

lan Virkaniemeä myöten. Eipä tähänkään liikennemuotoon monilla härmäläläisillä ollut varaa. Linja - autoliikenteen kehittymisen vei asiakkaat laivoilta ja aikataulunmukainen liikenne loppuikin 1930- luvulle tultaessa. Jäänteitä ja merkkejä huviloiden laitureista on vielä nähtävissä huvilarannikolla.

Linja-autojen esiinmarssi

Kaupungin sisäinen linja -autoliikenne alkoi vuonna 1920, kun liikemies Kaarlo Leander osti Berliinistä kaksi jo käytössä ollutta kaksikerroksista linjavauunua. Vauunut ajoivat linjalla Pyynikki - Hautausmaa, ja alemman kerroksen nahkaistuimilla matkusti 25 ihmistä, yläkeran seisomapaikoilla 20.

Uusia yrittäjiä ja linjoja ilmaantui pian useita ja mm. kaupunginvaltuuston raitiotievaliokunta tutki kunnallisen linja-autoliikenteen mahdollisuuksia, sen jälkeen kun oli todettu ettei raitiotieliikenne ole kannattavaa. Liikenne jäi seuraaviksi vuosikymmeniksi yksityisten liikennöitsijöiden, yhtiöiden ja osuuskuntien hoidettavaksi.

Joukkoliikenne Härmälään

Bussiliikenne Härmälään alkoi 1925, kun maistraatti myönsi liikenneluvan Juho Kustaa Laaksolle linjalle Kauppatori (nyk. Keskustori) - Rantaperkiö. Reitti kulki Viinikan kautta, ja jonkin ajan päästä liikennettä hoiti Paavo Tappura, jonka liikenne-

lupa päättyi 1929. Tämän jälkeen liikennöitsijäksi tuli Rantaperkiön auto-osuuskunta kahdella linjalla: Keskustori-Hankkija-Härmälä ja Keskustori - Hankkija - Rukkamäki. Osuuskunta joutui kuitenkin muuttaman vuoden jälkeen talousvaikeuksiin hankittuaan liian kalliiksi osoittautuneen 20 - paikkaisen Reon. Tämä ja kaksi 16 hengen vaunua myytiin Väinö Paunulle, joka harjoitti liikennettä aina 1940 - luvun lopulle, jolloin sen kilpailijaksi tuli kaupungin oma liikennelaitos. Härmälään pääsi 1920 - luvun loppupuolelta lähtien Suojärven veljesten busseillakin, jotka ajoivat Palanderin talon edestä Leukun navetan nurkalle Pirkkalan kirkolle. Suojärven autot hoitivatkin liikennettä varsin pitkään, kunnes sekin liike myytiin Paunulle.

Sota-aikana liikenne häikäpönttöautoilla oli vähäistä, ja Rukkamäkeen kuljettiin junnallakin. Tilapäinen seisake oli Rukkamäen ylikäytävän vieressä ja kun juna siinä pysähtyi, tieliikenne siksi aikaa katkesi.

Rukkamäen liikennemotti purkautui sodan jälkeen, kun paikkuntalaiset Kustaa Laakso ja Eino Myllymäki aloittivat sinne liikennöinnin 1946. Myllymäki oli aikaisemmin ollut kuskina Suojärven autoissa. Häikäpöntön antamalla voimalla ei kuitenkaan päästy Rukkamäen päälle saakka, vaan käänköpaikka oli mäen alla rautatien lähellä. Täällä oli myös autojen säilytys-suoja. Kun bensiiniä taas saatiin ja liikennetarvekin lisääntyi, yritys kasvoi ja jatkoi linjoja aina Höytämön rantaan saakka. Tal-

likin tehtiin mäen päälle, jossa se nykyisin on purjelentäjien käytössä. Myllymäen perheyrytykseksi muuttunut liike oli toiminut yli 40 vuotta., kun se vuonna 1988 myytiin Länsilinjat Oy:lle, joka Sarankulmasta käsin edelleen jatkaa liikennettä.

Trolley - busseja ja dieselaitä

Raitiotietä oli suunniteltu Tampereella pitkään ja varojakin sen tekemiseen oli rahastossa, joka lopetettiin vasta vuonna 1970!

Kuitenkin raideliikenne todettiin sodan jälkeen liian kalliiksi ja jäykäksi, joten pitkien pohtimisien jälkeen päädyttiin johdinautoihin. Autot tilattiin Valmetilta Härmälästä ja ensimmäinen linja kulki, kuinka olakaan, reitillä keskusta - Valmetin portti. Ensimmäinen vakivuoro Härmälästä Suomen Pankin nurkalle ajettiin 8.12.1948.

Kaupungin liikennelaitos aloitti toimintansa varsinaisesti vuoden 1950 alussa, jolloin Tampereen Liikenteen linjat siirtyivät kaupungille.

Silloinkin johdinautoilla hoidettiin vain Härmälän linjaa, muilla linjoilla liikennöivät dieselautot. Lopuksi johdinautolinjoja oli vain neljä.

Aikaa myöten sähkölinjoihin sidotut ajoneuvot todettiin liikenteessä hankaliksi ja niistä päätettiin luopua, vaikka demokraattiseen päätöksentekoon kuuluvia soraäänäkin laajalti kuului.

Johdinautokausi kesti vajaat 30 vuotta.

Vuoden 1959 jälkeen uusia trolloikoita ei hankittu ja viimeiset aisat poistuivat bussin katoilta vuonna 1976. Siirryttiin lopullisesti (?) diesel-aikaan.

Tänään ja huomenna?

Nyt ei Härmälään pääsyä julkisin liikennevälinein tarvitse kauan odotella. Bussilinjat 1 ja 7 ajavat kahta kautta Pirkkahallille ja "Alanderin ylikäytävän" seutuville pääsee lisäksi kaupungin taksalla ja kortilla niin paunulaisilla kuin höytämöläisilläkin.

Aikataulukirjan pikaisen selailun tuloksena laskin, että tänne ajetaan arkipäivänä kolmatta sataa vuoroa.

Käytössä on aina vain hienompia - ja kalliimpia - busseja: on matalattiabussia, nivelbussia, vähäpäästöistä bussia, jäähdytysilmastoitua bussia jne.

Keskustelu siitä pitäisikö liikenne Tampereella kokonaisuudessaan yksityistää, näyttää hiipuneen, mutta raitiotieliikenne on taas puheenaiheena yhtä vahvasti kuin vuosisata sitten. Tulevaisuus näyttää mitä tapahtuu. Härmälän suuntaan pikaratikkalinjaa ei ole ajateltu, mutta toki mekin pääsemme siitä osallisiksi - maksumiehinä.

LASSE KRISTERI

Lähteet:

Jaana Alajoki: Härmälä Rantaperkiö
Juhani Hilden: Huvilarannikko ja
Taksvärkkipäivistä tietokoneaikaan.
Tampereen historia, osat II - IV

Härmäläläisten kohtaamispaikka
yli 50 vuotta

KAHVILA JOUSI

A oikeudet

Nuolialantien ja Matinkadun kulmassa

Tuu nääs kattoon mitä Jousessa tapahtuu,
perjantaisin ja lauantaisin karaoke,
sunnuntaisin tietokilpailu.

Muina päivinä puhutaan kaiken maailman asioista,
väitelläänkin joskus.

Saa meillä iltapäivisin oluttakin aikas
edullisesti.

Paas poiketen Jouseen

Tervetuloa
uudistuneeseen
K-market Härmälään!

PALVELEMME:

ma-pe 8-21, la 8-18
su 12-21

K MARKET

HÄRMÄLÄ

Nuolialantie 40, 33900 TAMPERE
p. 03-265 4700

PUHALLINORKESTERIKOULU HÄRMÄLÄN KOULUUN

Tampereen kaupungin koulutustoimen strategiassa painotetaan kaupungissa toimivien oppilaitosten välistä yhteistyötä.

Edelliseen liittyen Tampereen konservatorio ja Härmälän koulu aloittavat ensi lukuvuonna 2004–2005 yhteistyön Härmälän koulun tiloissa. Yhteistyön muotona on puhallinorkesterikoulu, jossa tulevilla 3.–5. luokkalaisilla oppilaillamme on mahdollisuus aloittaa puhallinsoittimen harrastaminen ja samaan aikaan myös puhallinorkesterissa soittaminen.

Yhteistyön puuhahenkilönä on toiminut konservatorion käyrätorven- ja puhallinorkesterisoiton lehtori Päivi Pyymäki.

Puhallinorkesterin perustamiseksi laadittu toimintasuunnitelma nähdään olennaisena myös se, että Tampereen koulutuslautakunta on päättänyt Hatanpään lukion musiikkipainotteisuudesta. Näin ollen musiikki voisi tulevaisuudessa muodostaa "punaisen langan", jatkumon täällä eteläisellä oppilasalueella Härmälän koulun, Hatanpään koulun ja lukion välillä.

Tämänkaltaisen musiikillisen etenemis- ja mahdollisuuden luominen toisi varsin merkittävän edun musiikista kiinnostuneille ja innostuneille oppilaille, joille tarjottaisiin mahdollisuus koulunkäynnin ja tavoitteellisen musiikinopiskelun yhdistämiseen tavalla, joka vähentää kahdessa oppilaitoksessa opiskelun raskautta ja nivoo oppisisältöjä mielekkäiksi kokonaisuudeksi. Lisäksi oppilaan ei tarvitse matkustaa musiikkiopinnoja varten toiselle puolen kaupunkia. Koulutilojen käyttö monipuolistuu ja yhteisöllisyys vahvistuu.

Puhallinorkesteri koostuu 22 instrumentista ja ilmoittautumisten perusteella puhallinsoittajien joukko alkaa olla koossa. Huomionarvoista on myös se, että orkesterikouluun tulevia soittajia ei testata musiikillisesti eikä heillä tarvitse olla musiikillisia perustaitoja, esimerkiksi nuotinlukutaitoa. Ainoastaan heidän fyysiset perusominaisuutensa todetaan silmäämääräisesti.

Puhallinorkesterikoulun opetuksen olennaisen rungon muodostavat 1–2 kertaa viikossa pidettävät n. 90 minuutin kestoiset orkesteriharjoitukset sekä n. 45 minuuttia kestävä instrumentin tai instrumenttiryhmän harjoitukset. Jokainen oppilas saa lisäksi henkilökohtaista soitonopetusta 30 minuuttia viikossa. Kaikki tämä tapahtuu Härmälän koulussa kouluajana tai välittömästi koulupäivän loputtua. Musiikinteorian ja säveltapailun opetusta järjestetään halukkaille Tampereen konservatoriossa.

Soittimet ovat koulun omistamia ja soittajat saavat lainata niitä kotikäyttöönkin va-

kuutusta vastaan. Soittaja saa siis instrumentin käyttöönsä siihen saakka, kunnes hän päättää soittamisen Härmälän koulun orkesterissa.

Puhallinorkesterin johdosta vastaa Tampereen konservatorion lehtori Päivi Pyymäki.

Soittimen opettajina toimivat Pirkanmaan ammattikorkeakoulun musiikkipedagogi- koulutuksessa olevat opetusharjoittelijat ohjaavien opettajiensa valvonnassa.

Lisäksi valmennusta

Puhallinorkesterikoulun ohjeen kouluumme ollaan perustamassa tuleville 2. luokan oppilaille ensi syksystä lähtien musiikkivalmennusryhmiä, jotka toimivat musiikkikerhon tyypillisesti kerran viikossa tunnin ajan välittömästi koulupäivän jälkeen. Musiikkivalmennuksen työtapoina käytetään laulamista, soittamista, musiikin kuuntelua ja musiikkiliikuntaa. Toimintaan voidaan liittää myös nokkahuilun tai jonkin muun solistisen soittimen ryhmäopetusta. Luonnollisesti musiikkivalmennusryhmät toimivat ja hyödyntävät samoja koulumme musiikkiluokkatiloja kuin puhallinorkesterikin.

Ryhmien opettajina toimivat Tampereen konservatorion musiikkileikkikoulunopettaja sekä soitonopettajat, joiden tehtävänä on tutustuttaa lapset eri soittimiin ja havainnollistaa, miten soitonopetus eri soittimilla alkaa ja miten se etenee. Tarkoitus on, että musiikkivalmennusryhmäläiset jatkavat parin vuoden jälkeen musiikkiharrastustaan puhallinorkesterissamme. Näin on asian ilmaissut konservatorion musiikkileikkikou-

Tampereen konservatorion puhallinorkesteri Pyynikin puhaltajat kävivät helmikuussa esittelemässä Härmälän koulun oppilaille puhallinsoittimia ja mitä niillä saadaan aikaan. Orkesteria johtaa konservatorion käyrätorven- ja puhallinorkesterisoiton lehtori Päivi Pyymäki.

lun sektorivastaava Marika Järvinen. Hänkin on ollut alusta lähtien aktiivisesti puuhaamassa niin puhallinorkesteria kuin myös musiikkivalmennusryhmiä kouluumme.

Ilman kaupungin myötämielistä suhtautumista ja erityisavustusta ei olisi ollut mahdollista ajatella 22 varsin kallisarvoisen instrumentin hankkimista ja sen myötä puhallinorkesterikoulutoiminnan käynnistämistä koulussamme.

Koulutustoimialan apulaiskaupunginjohtaja Lasse Eskosen positiivinen näkemys ja taloudellinen tuki hankettamme kohtaan on auttanut suuresti konservatorion ja koulumme musiikillisen yhteistyön toteutumisessa.

Elämme vielä suunnitteluvaihetta, mutta toukokuun alkupuolella on Härmälän koulun puhallinorkesterin muotoutumisen hetki. Oppilaat valitsevat itselleen instrumentin. Toivottavasti tulee hyviä valintoja!

MARKKU PALTTALA
Härmälän koulun rehtori

VVO RAKENNUTTAJA OY:N OMISTUSASUNTOTUOTANTOA

Asunto Oy Tampereen Jalavaranta

Pyhäjärven Eteläranta, Härmälänsaarenkatu 14

19 asuntoa, 5 kerrosta (ja 0. krs)

Huoneistojakauma ja hinnat		Vh. €
2h+k+s	3 kpl 57 m ²	140.100-149.000
3h+k+s	6 kpl 70-76 m ²	172.100-219.000
4h+k+s	8 kpl 97-99 m ²	230.300-275.000
5h+k+s	2 kpl 110-127 m ²	273.000-348.000

Osassa huoneistoja terassi ja takkavaraus.

Ennakkomarkkinointi huhti-/toukokuu 2004

Alustava rakentamisen aikataulu 08/2004-06/2005

Asunto Oy Tampereen Koivusaari

Pyhäjärven Eteläranta, Härmälänsaarenkatu 4

27 asuntoa, 6 kerrosta

alustava huoneistojakauma:		
2h+kk+s	16 kpl	40,5 - 44 m ²
3h+k+s	6 kpl	71 m ²
4h+k+s	5 kpl	87,5 m ²

Ennakkomarkkinointi toukokuu 2004

Alustava rakentamisen aikataulu 08/2004-06/2005

Asunto Oy Tampereen Kuusikartano

Härmälä, Nuolialantie 42

senioriomistusasuntoja

27 asuntoa, 6 kerrosta

alustava huoneistojakauma:

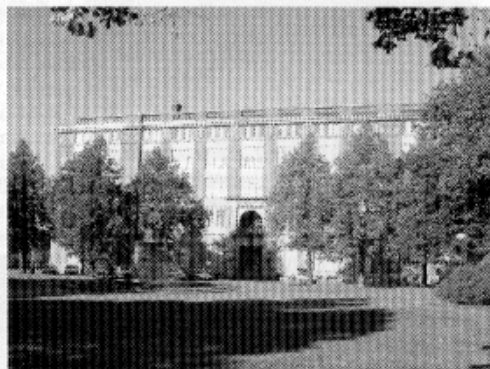
1h+tk+s	6 kpl	51,5 m ²
2h+kk+s	11 kpl	51,5-53,5 m ²
2h+k+s	5 kpl	58 m ²
3h+k+s	5 kpl	78 m ²

Ennakkomarkkinointi arviolta syksyllä 2004

As Oy Tampereen Jalavaranta kuvan taloista äärimmäisenä oikealla

VVO-kotikeskus on asumispalvelujen erikoisosaaja. Kun tarvitset asuntoasioissa ammattilaisapua – muista kysyä ensin VVO-kotikeskuksesta. Tampereella VVO tarjoaa monipuolisia vaihtoehtoja valmiissa rakennuskannassa sekä vuokra- että asumisoikeusasuntojen osalta; näitä asuntoja on nyt yhteensä 4.600 kpl! Käynnissä oleva uudistuotantomme takaa näiden palvelujen jatkuvuuden, kasvavassa määrin myös omistusasuntopuolella. Tule käymään tai pistäydy nettisivuillamme: www.vvo.fi

VVO:n vuokra-asunnoissa:

VAKUUS 250 €

EI VÄLITYSPALKKIOTA

 vvo·kotikeskus

Kyllikinkatu 15 B, PL 752, 33101 Tampere

puh. 020 508 4450 (vuokra), 020 508 4424 & 4433 (asumisoikeusasunnot) ja 020 508 4455 (omistus)

TYÖ TOISTEN PUOLESTA TUO TYYDYTYSTÄ

Itsenäistyminen ja aikuistuminen ovat nuorille niitä elämän murroskohtia joiden onnistumisesta voi olla vaikutuksia koko loppuelämään. Joiltakin itsenäistyminen tuntuu onnistuvan, ainakin ulkoapäin katsoen, hyvinkin luontevasti, vaikka esteitä ja kynnyksiä on tavallista enemmän.

Anna-Maria Urhonen istuu nuorisosuosiman kahvilan pöydän ääressä omassa pyörätuolissaan ja juo teetä. Kahvila on eläväinen paikka ja Anna Maria kertoo käyvänsä siellä usein. Kahvi ja tee näyttävät olevan pääasiallisia juomia.

Anna-Maria on Härmälästä ja käynyt Härmälän koulua. Ala-asteella hänellä oli avustaja, mutta yläasteella sellaista ei enää tarvittu. Muistot kouluajoilta ovat myönteisiä vaikka hän paljastaakin olleensa aika yksinäinen. Pariin vuoteen hän ei ole enää asunut Härmälässä, mutta äidin päivälliskutsua hän sanoo kuitenkin noudattavansa mielellään. Hän kirjoitti ylioppilaaksi vuoden 1999 keväällä ja kertoo yrittäneensä yliopistoon, mutta vielä ei ole täpännyt.

Ehkä yksi syy on siinä, että valmentautumiseen ei ole jäänyt riittävästi aikaa. Anna-Maria osallistuu aktiivisesti järjestöelämään, hän työskentelee valtakunnallisen vammaisjärjestö Kynnyksen osapäiväisenä nuorisosihteerinä sekä lisäksi koulutussihteerin sijaisena, jonka toimen tiimoilta matkustaa pari kertaa viikossa Helsinkiin. Junakyyti ei tuota ongelmia, mutta Tampeleen asema on siten ongelmallinen, että his-

sillä määrätuille laitureille pääsee vain henkilökunnan avustuksella ja siitä koituu joskus ylimääräistä vaihua.

Hän kertoo pikkuvaikeuksista huolimatta nauttivansa matkustelun tuomasta vaihtelusta.

Avustajaa tarvitaan

Anna-Maria asuu yksin asunnossa johon on tehty pieniä elämää helpottavia muutoksia, sähköpistokkeet ovat tavallista korkeammalla, naulakko on alempana ja samoin heli. Hänellä on avustaja 30 tuntia viikossa. Kotona hän pärjää hyvin yksinkin, mutta hän tarvitsee avustajaa liikkueensa esimerkiksi bussilla kaupungilla. Hän sanoo olevansa avustajan työnantaja siten, että maksaa avustajan palkan sosiaalitoimelta saamallaan tuella.

Anna-Maria sanoo, että hänen asiansa ovat hyvin, hänellä on kiva asunto, mielenkiintoista työtä ja ennen kaikkea tavoitteita tulevaisuudessa ja ne tekevät elämän mielenkiintoiseksi.

Ulkomaille matkustaminen sen sijaan on ongelma, hän sanoo tarvitsevänsä sellaisilla matkoilla avustajaa koko ajan. Siirtymiset ja ennalta tuntemattomat olosuhteet tekevät kokoaikaisen avustajan välttämättömäksi. Siinä kulkee kuitenkin sosiaalitoimen raja, lisärahaa avustajan palkkaamiseen ulkomaanmatkoille ei myönnetä. Anna-Marin mielestä vammaista ei pitäisi sulkea samoihin arkipäivän ympyröihin, vaan myös hänellä pitäisi olla oikeus silloin tällöin vaihtaa maisemaa.

Kynnyks

Kynnyks on vammaisjärjestö joka tekee työtä vammaisten ihmisoikeuksien puolesta.

Anna-Maria Urhonen korostaa, että jos epäkohtia tuodaankin esiin niin se ei suinkaan tarkoita, että kaikki olisi pielessä, elämässä on paljon hyviä asioita.

Siinä on noin 1 500 jäsentä. Alue toimistoja on viidellä eri paikkakunnalla ja päätoimisto Helsingissä. Kynnyks järjestää mm. koulutusta vammaisille ja vammaisjärjestöjen työntekijöille sekä järjestää ns. vertaistukea. Järjestö on tuonut Tanskasta ajatuksen henkilökohtaisesta avustajatoiminnasta ja ajaa sitkeästi asiaa eteenpäin. Kun vammaiset aiemmin asuivat palvelutaloissa niin nyt monet asuvat omassa kodissaan ja saavat tarvitsemansa avun avustajalta.

Järjestöllä on hyvät yhteydet eri hallinnonaloille kuten eri ministeriöihin. Järjestö on mukana erilaisissa työryhmissä eli hoitaa asioita yhteiskunnan järjestelmän puitteissa aiempien mielenosoitusten sijaan. Raha-automaattiyhdistys on järjestön pääasiallinen rahoittaja.

Lukion opinto-ohjaaja suositteli Anna-Marialle tutustumiskäyntiä Kynnyks-järjestöön ja hän sanoo ihastuneensa Kynnyksen ideologiaan heti. Nimenomaan siihen helpottavaan tietoisuuteen, että vammaisilla on oltava tasavertainen oikeus elää ja toimia yhteiskunnassa, mutta että sen saavuttamiseksi on tehtävä työtä. "Kun aikaisemmin ajateltiin että vammaispalvelut ovat vain yhteiskunnan hyvän tahdon osoitus, niin nykyään ajatus kulkee niin että vammaisilla on oikeus vammaispalveluihin, että he voivat osallistua yhteiskuntaelämään täysivaltaisina jäseninä."

Järjestöelämä nielaisi rohkeasti mielipiteensä esiin tuovan Anna-Marian ja sieltä sitten löytyi myös työpaikka. Pomona hä-

nellä on vammaisten oikeuksien pioneeri-
taistelija Kynnyksen toiminnanjohtaja Kal-
le Könkölä, jota Anna-Maria sanoo pitä-
vänsä esikuvanaan.

Hän kertoo työskentelevänsä valtakun-
nallisessa projektissa, jossa tarjotaan tuki-
henkilöpalveluja nuorille, jotka ovat päät-
tämässä peruskouluun eikä tulevaisuuden
suunta ole vielä oikein selvillä. Anna-Maria
sanoo, että hänelläkin on valmiudet toimia
tukihenkilönä ja hän toiminutkin, mutta nyt
hän keskittyy koko tukihenkilöprojektiin.
Tukihenkilöt ovat yleensä itsekin vammai-
sia nuoria ja näin tietävät ne vaikeudet mitä
kouluunsa lopetteleva vammaainen nuori voi
kohdata.

Huolissaan ja surullinen hän sanoo ole-
vansa niistä hiljaisista ihmisistä ja vama-
maista, joilla menee huonosti. On paljon
vammaisia jotka eivät tiedä oikeuksiaan, ei-
vät osaa niitä vaatia ja alistuvat vammai-
suuteensa Hän sanoo ettei avustaja hänelle-
kään taivaan lahjana tullut, vaan sitä piti
pyytää, anoa ja perustella hyvin. Hän an-
taa kiitosta myös vanhemmilleen siitä, että
he eivät koskaan ole kyseenalaistaneet hän-
nen selviytymistään.

Yhteiskuntaa voi muuttaa

Anna-Marian elämäntilanteesta kuulee,
että hän on pohtinut vammaisuutta niin
yksin kuin ryhmissäkin. Vammaisuudesta
ei voi syyttää eikä syyllistää ketään, yh-
teiskunta sen sijaan voisi ottaa vammaiset
enemmän huomioon.

"Näen vammaisuuden lähinnä yhteiskun-
nallisena asiana. En lähde siitä, että minus-
sa on vika, vaikka olen vammaainen, vaan
että yhteiskunta on suunniteltu ja raken-
nettu väärin. Vammaisuuttani en pysty
muuttamaan, mutta ympäröivää yhteiskun-
taa voin pyrkiä muuttamaan". Anna-Ma-
ria korostaa, että jos epäkohtia tuodaankin
esiin niin se ei suinkaan tarkoita, että kaik-
ki olisi pielessä, vaan elämässä on paljon
hyviä asioita.

RISTO HOLOPAINEN

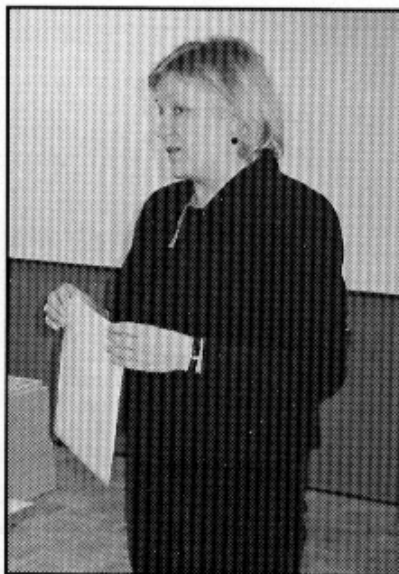
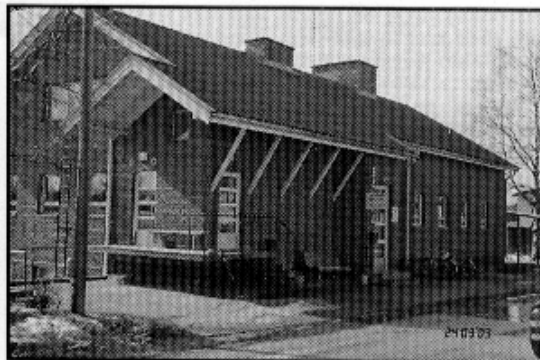
Härmälän sauna puhuttaa

Vuosi sitten esitimme
tässä lehdessä Här-
mälän saunan käy-
tön laajentamista esimerkiki-
si nuorisolle ja vapaa-ajan ti-
loiksi. Kävimme myös tu-
tustumassa saunan tiloihin
kaupungin edustajien kans-
sa. Palautetta tuli, mm. A-
kilta, joka toimii saunan tiloissa, koki toimintansa olevan uhattuna. Tampereen kaupungin
asuntotoimi järjesti helmikuussa aiheesta keskustelutilaisuuden, jossa olivat Härmälä-Seu-
ran lisäksi edustettuina, A-kilta, seurakunnan nuorisotyö, Härmälän koulu ja Tampereen
vuokra-asunnot Oy.

Keskustelutilaisuudessa tuli selväksi, että niin A-kilta kuin seurakunnan nuorisotyökin
tekevät arvokasta työtä sektoreillaan. Tämä oli kyllä jo ennestäänkin tiedossa. Härmälä-
Seuran puheenjohtaja Lasse Kristeri selvitti Härmälä-Seuran lähtökohdasta olevan käytön
laajentaminen siten, että tämä yksi Härmälän maamerkeistä kunnostettaisiin ja tiloja järjes-
teltäisiin uudelleen niin, että käyttäjäryhmiä voisi olla useampia. Ketään ei ole eikä ole
ollut tarkoitus häätää pois.

Vielä tämän kevään kuluessa sama ryhmä kokoontuu uudelleen saunalle ja konkretiaa
keskustelulle tuovat asuntotoimen johtaja Pekka Hinkkasen lupaamat luonnokset ja kus-
tannusarviot saunan saneerauksesta.

R H

Tampereen kaupungin ympäristöpäällikkö
Kaisu Anttonen.

Ympäristö kiinnostaa

Härmälä-Seuran kevätkokouksessa
Tampereen kaupungin ympäristö-
päällikkö Kaisu Anttonen alusti
keskustelua - tietenkin ympäristöasioista.
Hänen johtamassaan Ympäristön valvon-
tayksikössä työskentelee 40 henkeä. Hei-
dän tehtäviinsä kuuluvat mm. ympäristölu-
pa-asiat, jätehuollon valvonta, vesien ja il-
man suojelu sekä asumisterveysasiat kuten
homeongelmat. Ympäristöviranomaiset voi-
vat siis puuttua hyvin monipuolisesti eri
osa-alueiden hankkeisiin. Erityiskohteena
Anttonen mainitsi Ympäristötietokeskus
Moreenian, jossa järjestetään kaikille avoi-
mia näyttelyitä, pidetään kursseja ja se toi-
mii myös kokouspaikkana.

Ajankohtaisista hankkeista Anttonen
mainitsi kaavoitus- ja maankäyttösuunni-
telmat, joista suurin on Vuoreksen alue
sekä Kaupin ja Nurmi-Sorilan alueet. Hä-
nen mukaansa on erittäin tärkeää, että ym-
päristövalvonta on hankkeissa heti alusta
lähtien mukana. Kasvava liikenne kuormit-
taa ympäristöä monella tavalla ja joukkoliik-
kennettä on kehitettävä kuntien yhteistyöl-
lä. Pikaraitiotie on voimakkaasti ollut esil-
lä.

Härmälän kohteista Anttonen mainitsi
Vähäjärven, jota ei ole tarkoitus ruopata
vaan säilyttää luontokohteena. Kotipihaan
hoitoonkin tuli pieni vinkki eli Anttonen
mukaan pihaympäristöä ei pitäisi putsata
liian tarkkaan, vaan toteuttaa hallittua hoi-
tamattomuutta.

R H

www.kalmarind.com

Tämä poikaporukka on kuvattu Härmälän maiseissa 40-50 lukujen taitteessa. Vasemmalta Juhani Hildén, Taisto Nieminen, Matti Havanka ja Seppo Ohralahti.

Huomattavaa on hyvin yhtenäinen kesämuoti, verkkarit ovat luultavasti siniset. Juhani Hildén kertoo että pitävät yhteyttä edelleen. Juhani Hildénin kuvakokoelmat.

Juhani Hildénin

HISTORIAALLINEN TEHTÄVÄ

Moni Härmälässä asuva on lukenut Juhani Hildénin kirjoittaman Huvilarannikon tai Taksvärkkipäivistä tietokoneaikaan ja jos ei ole niin kannattaisi, sillä Härmälän historiaa käsittelevät teokset avaavat erilaista näkökulmaa vaikkapa lenkkipoluille. Pyhäjärven rantapusikoista löytyvät rauniot saavat selityksensä ja Pärrinkoskeen voi taas kuvitella vaikkapa myllyn.

Historia harrasteena

Juhani Hildén kertoo kiinnostuksen historiaan virinneen jo kouluaikana ja jostain ihmeen virikkeestä hän alkoi myös kuvata Härmälää. Lopullinen niitti elinikäiselle harrastukselle tuli, kun hän liittyi Tampere-Seuraan ja alkoi kirjoittaa Tammerkoski-lehteen. Ensimmäinen juttu on julkaistu Tammerkoski-lehdessä vuonna 1959 ja se käsittelee purjelentoharrastusta Härmälän lentokentällä. Lennokkaaksi avaukseksi Hildén kuvaa ensimmäistä juttuaan.

Hildén on ollut mukana monissa kirja-projekteissa, joista hänen kirjaltajan ammatiaan läheisimpänä oli "Musta kaarti muistelee" vuodelta 1974, joka oli monen tekijän yhteistyön tulos. Ensimmäinen ko-

konaan oma "Savipeltojen savupiiput" ilmestyi vuonna 1989. Kirja käsittelee Tampereen tiiliteollisuuden historiaa. Samalta vuodelta on Tampereen museotoimen kustantama nykyisen kirjastotalon eli "Metson korttelin menneisyyttä". Härmälän ja Pyhäjärven rannan historiaa Hildén selvittää vuonna 1993 ilmestyneessä "Huvilarannikko"-teoksessa ja vuonna 1999 ilmestyneessä Sarankulman kaupunginosakirjassa "Taksvärkkipäivistä tietokoneaikaan". "Kaikkien aikojen Kaleva" ilmestyi vuonna 1996 ja samaa aihetta käsittelevä Kaleva-kirja viime vuoden lopulla.

Historiakirjoihin Hildén on hyödyntänyt paitsi arkistoja niin tehnyt myös paljon haastatteluja, jotka elävöittävät ja rikastuttavat tekstiä. Hildén naureskelee harrastuk-

Härmälä-Seuran julkaisemia paikallis-historiaan liittyviä kirjoja

Juhani Hildén: HUVILARANNIKKO Tampereläisherrasväen kesäasutuksen vaiheita Rantaperkiössä ja Härmälässä. Kertomus menneestä maailmasta, kadonneesta kulttuurimuodosta, ajasta jolloin kesäasunnon autuudesta saattoi nauttia vain yhteiskunnan ylin kerros. (13 euroa)

Jaana Alajoki: HÄRMÄLÄ-RANTAPERKIÖ, torpista lentokoneisiin. Kirjassa raotetaan ovea Härmälän ja Rantaperkiön historiaan, ja muistellaan muutenkin menneitä; kun kessu kasvoi paikallisessa puutarhassa tai kun kaupungin ensimmäinen trollikka ajoi kohti Härmälää. (16 euroa)

Juhani Hildén: Taksvärkkipäivistä tietokoneaikaan. SARANKULMAN kaupunginosakirja. Kirjassa kerrotut ihmiskohtalot antavat läheisen kosketuksen menneeseen torppariaikaan. Se antaa selkeän taustan tämän päivän yritystoiminnalle Sarankulmassa. (17 euroa)

Kirjoja voi ostaa: Toiminimi Aimo Erola, Härmälänk. 5, 33900 Tampere
 puh. 03-2650 872, fax 03-2650 759, auto 0400 999 471,
 aimo.erola@saunalahti.fi

Juhani Hildén on monipuolinen kirjoittaja, historiakirjojen lisäksi häneltä on syntynyt myös runoja ja kuunnelmia, joita on kuultu myös radiossa.

selleen, etteivät vanhojen kansanihmisten haastattelut kaikista kovin vetäviä ole, mutta antavat itselle ja lukijoille varmasti paljon enemmän kuin julkkisten perässä juokseminen. Hildén nimittää harrastustaan jopa lähetystehtäväksi.

Yhteys Härmälään säilyy

Ammatiltaan Juhani Hildén on kirjaltaja, hän toimi konelatojana ja oikolukijana Aamulehdessä ja avusti samalla Aamulehteä kuin muitakin lehtiä kirjoittamalla. Hildén on monipuolinen kirjoittaja, häneltä on syntynyt myös runoja ja kuunnelmia, joita on kuultu myös radiossa. Yksipuolisia Hildénin harrastukset eivät ole sillä hän on myös maalannut niin, että on pitänyt useita taidenäyttelyitä ja pari valokuvanäyttelyä.

Hildén on syntynyt Tampereella ja kasvanut Härmälässä, hän täytti tammikuussa 70 vuotta. Härmälänkatu 55 oli Hildénin lapsuuden kodin osoite. Alkujaan Härmälänkatu oli nimeltään Orpolankuja, nimi

johtui Kuuselan huvilassa kansalaissodan jälkeen toimineesta orpokodista. Härmälästä löytyy Orpolankuja vieläkin Perkiönkadun ja Härmälänkadun väliltä.

Hildén muutti Härmälästä Kalevaan jo vuonna 1963, mutta niin kuin useimmille ne lapsuuden nurkat ovat ne tutuimmat ja rakkaimmat. Hän sanookin ettei paljon turvallisempaa ja virikkeellisempää kasvuympäristöä olisi voinut toivoa, hiihto-, uinti ja pallopelimahdollisuudet olivat kaikki aivan paikan päällä. Autoliikennettä ei juuri ollut ja potkukelkalla saattoi viiletää tukka putkella. Saunoja ja pikkukauppoja oli vähän joka nurkalla ja suuresta maailmasta oman jännittävän henkäyksensä antoi lentokenttä.

Hildén pitää yhteyttä Härmälään vanhojen tuttujen ja Härmälä-Seuran kautta, hän kuuluu mm. Härmälä-Seuran historiatoimikuntaan.

RISTO HOLOPAINEN

Härmälän ja Sarankulman historiaa paikan päällä

Härmälä-Seura järjestää pienen historiaretken Pärrikkosken maisemiin 15.6. klo 18.30.

Kokoontuminen Patamäenkadun päässä.

Oppaana toimii Härmälän historia-kirjojen kirjoittaja Juhani Hildén.

Pärrikkosken myllyhistoria ulottuu vuosisatojen taakse.

Tervetuloa kuulemaan, näkemään ja kokemaan.

Härmälä-Seura ry

HÄRMÄLÄN APTEEKKI

**Nuolialantie 31
puhelin 265 0576**

ark 9.00 - 18.00

la 9.00 - 15.00

Perhejuhliin, kokouksiin, illanviettoihin, lomailuun

RUSKEAPÄÄN LOMAKOTI

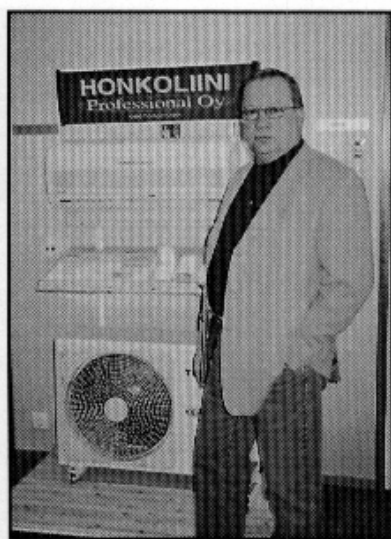
**Kodikkaat ruokailu- ja oleskelutilat
hirsisauna, takkatupa, laivalaituri, rantagrilli**

**Luonnonkauniilla rauhallisella
niemellä Pyhäjärven rannassa.**

**Avoimna kesäisin
Ruskeapäntie 120, 37310 Tottijärvi
Puh. (03) 340 1007**

Työnjohtaja Eino Kauhanen tietää kodinkoneista lähes kaiken, työkokemus ja jatkuva kouluttuminen uusiin laitteisiin pitävät ammattitaidon ajan tasalla. Vasemmalla.

Toimitusjohtaja Erkki Honkoliini vakuuttaa että isojen ja kalliiden kodinkoneiden korjauksesta kannattaa pyytää arvio.

Erkki Honkoliini:

KODINKONEITA KANNATTAA KORJATA

Kun pyykkikone ei toimi ja perheen pyykki jäävät pesemättä, niin toimitusjohtaja Erkki Honkoliinin mukaan on viisainta ensin selvittää mitä korjaus maksaa ennen kuin ryntää ostamaan uutta konetta. Alle kymmenen vuotta vanhojen kodinkoneiden korjauttaminen useimmiten kannattaa, neuvoo Erkki Honkoliini. Korjausmies tulee parhaassa tapauksessa jo samana päivänä, arvio vian laadun ja että kannattaako korjaus. Vaikka korjauksen kannattavuusarvio maksaakin niin se myös auttaa päätöksenteossa hankkiako kokonaan uusi vai korjauttaako vanha.

Kolmetoista Honkoliinin miestä kiertää pitkin Tamperetta korjaamassa koneita, niin että koneita kyllä korjautetaan. Honkoliini ottaa esimerkiksi; jos kone maksaa uutena 600 euroa ja korjaus vaikkapa 100 euroa, niin korjaus kyllä vielä kannattaa. Jos esim. kotikylmiöissä kuoret ovat pysyneet siistinä ja koneisto reistaa niin siihen voidaan vaihtaa sisällä oleva höyrystinpatteri tai koneen päällä oleva kompressori tai molemmat, jolloin kone on taas uuden veroinen eikä sitä tarvitse rahdata minnekään. Tällaisia remonteja tehdään Honkoliinin mukaan viikoittain. Remontin hinta voi jäädä pariinkymmeneen prosenttiin uuden kotikylmiön hinnasta. Korjaukset tehdään aina takuutyönä.

Kysymyksen siitä mitä koneita eniten korjataan on vastaus yksinkertaisesti se että mitä eniten käytetään ja missä on eniten tekniikkaa. Koneen ikä riippuu tietysti paljon myös käyttöiheydestä, kun suuren perheen pyykkikone pyörii kerran päivässä ja parhaana kaksi niin yksin asuva voi pestä ehkä kerran viikossa. Koneen käyt-

töikä on paljon tästä riippuvainen.

Yrittäjä ja yritys

Erkki Honkoliini on perustanut Sarankulmankadun päässä sijaitsevan yrityksensä vuonna 1981 ja omistaa yrityksen edelleenkin yksin. Hän kertoo olleensa kodinkonekorjaajana kymmenisen vuotta ennen oman yrityksen perustamista. Halu päättää omista asioista ja ahneus työnteokoon olivat yrittämisen lähtökohdat. Yrittäjyys on Honkoliinille ilmeisesti sopinut. Yrityksessä työskentelee tällä hetkellä 25 henkeä.

Honkoliini Professional on yksi alansa suurimpia Pohjoismaissa. Se toimii useiden tuotemerkkien keskushuoltona Suomessa ja Ruotsissa. Toiminta kattaa myös varaosien tukkumyynnin ja huoltoneuvonnan huoltoverkostolle. Lisäksi toimialaan kuuluu mm. talopesuloiden suunnittelu sekä talopesukoneiden myynti, huolto ja korjaus. Kerrostalokylmiöiden saneeraus, kiukaiden toimitukset ja korjaukset sekä ravintolalaitteiden huollot ja korjaukset.

Perinteinen yksityishenkilöiden kodinkoneiden huolto ja korjaus kattaa noin puolet liikevaihdosta.

Honkoliini Professional huoltaa noin pariakymmentä eri konemerkkiä ja varaosia tarvitaan paljon. Tietokoneelta löytyy noin 36 000 varaosaa ja fyysisesti varastossa noin 16 000. Tavaraa tulee mm. Italiasta, Ranskasta, Tanskasta ja Ruotsista.

Hittituote

Ilmalämpöpumppu on nyt tulossa suomalaisten koteihin ja kesämökeille vauhdilla. Kiinnostus on Honkoliinin mukaan

kova. Hän sanoo alan messuilla puhuneensa äänensä käheäksi kun kyselijöitä oli jonoksi asti. Ilmalämpöpumppu viilentää huonetilat kesällä ja talvella laite lämmittää normaalin lämmitysjärjestelmän rinnalla. Sen käyttö säästää energiaa: kulutettu sähköenergia tulee takaisin 3-4 kertaisena lämpöenergiana. Pumpun sisäyksikkö myös kierrättää huoneilmaa ja samalla poistaa ilman epäpuhtauksia.

Etelän lomakohteissa käyneet ovat nähneet ja monet käyttäneetkin kyseisiä laitteita. Täällä käytettävät laitteet on tehty pohjoisen oloihin sopiviksi eli niihin on asennettu ns. talvivarustesarja, jolloin niillä saadaan kesän viiennöksen lisäksi talvella myös lämpöä. Yli 15 asteen pakkasessa hyötysuhde jää niin pieneksi että sitä ei kannata käyttää, mutta nollakelillä noin 100 neliön talo lämpiää täysin ilmalämpöpumpulla, riippuen hiukan talon muodosta. Erkki Honkoliini heittää kovat luvut kun hän sanoo että suorasähkölämmitystalon sähkölasku pienenee 50-60 prosenttia. Hänen mukaansa laite maksaa asennuksineen alle 2 000 euroa, joten muutaman vuoden pyörytyksellä se maksaa itsensä.

Kauppamiehiä tämä Erkki Honkoliini.

RISTO HOLOPAINEN

TERVETULOA KUUSELAAN

Kuuselan palvelukoti, Nuolialantie 46

- Saunaosastot ja lämminvesiallas, vesivoimistelua
- Kädentaitotilat mm. matto- ja kangaspuut, savi- ja posliiniuuni p. (03)2852 214
- Päivätoimintaa mm. tuolijumppaa, yhteislaulua, kerhoja p. (03)2852 235
- Aktiivi Fysioterapia Oy p. (03)2660 979
- Kasvo- ja jalkahoitola Pikku-Eva p. (03)2852 213
- Parturi- Kampaaja T:mi Erja Pekola-Ahonen p. (03)2852 212

RAVINTOLA KUUSENOKSA PALVELEE ARJESTA JUHLAAN

Viihtyisä ravintola tarjoaa päivittäin maukkait lounaskokonaisuuksia sekä monipuoliset kahvi- ja leivonnat A-oikeuksin. **Pitopalvelu** toteuttaa toivomuksien mukaiset juhlat ja tilaisuudet kotitekoisin tarjottavin haluamassanne paikassa. Lisätietoja p. (03)2852 205

Lähiateriapalvelu kuljettaa lämpimän aterian kotiin ja työpöydän ääreen p. (03)2852 238

Palvelemme joka päivä klo 8.00-18.00

Aamupala klo 8.00-9.00, Lounas klo 11.00-14.00

Tampereen
Vanhuspalveluyhdistys

Lounaspassilla,
joka 10. ateria ilmaiseksi!

www.tampereenvanhuspalveluyhdistys.fi

KOTI- JA SIIVOUSPALVELUA

Kuuselan Kotipalvelut tarjoaa luotettavaa ja ammattitaitoista apua kotiin.

Autamme mm.

- henkilökohtaisessa avustamisessa
- lääkejaossa ja annossa
- ruoanlaitossa ja leipomisessa
- kaupassa - ja asioilla käynnissä
- pyykki- ja vaatehuollossa
- kodin siivoamisessa
- terveystarkastuksissa ja terveydestä huolehtimisessa

Kotitalousvähennys tekee palveluista edullisia. Verosta saa vähentää 60% työkulujen kustannuksista, enimmäismäärä 1150 euroa, omavastuu on 100 euroa.

Ota yhteyttä ja pyydä maksuton kotikäynti, niin kerromme lisää palveluistamme. Hinnat alkaen 25 euroa tunti.

Tiedustelut Kotipalvelun vastaava

Aada Paloneva p. (03)2852 248

www.tampereenpicea.fi

Tampereen
Picea Oy

Palvelemme ark 9-21 ja la 9-18

S-MARKET

Pirkkala, Kenkätie 2, p. 357 6300, www.s-kanava.net/pirkanmaa

Pyhäinpäivän herkkuruuat S-marketista

HK:n
MAUSTEPAISTIT
kg..... **4,95**

**Bonusta
jopa 5%**

Kariniemen
BROILERIN MAUSTE-
PAISTIT kg..... **5,90**

Ingmannin
VANILJAKERMA-
JÄÄTELO 1 l **0,99**

PIRKANMAA

Tuoreus. Laatu. Oikea hinta.

Avoinna: ti - to 16 - 01
pe - la 12 - 03
su 12 - 22

karaoke pe - la

Asiakkaille ilmainen biljardi,
maukkaat pizzat.
Players Housen asiakaskunta on laaja
sovit varmasti sekaan,
myös kaikenlaiset juhlat järjestyvät
Nuolialant. 48, Härmälä
puh. 265 1201

**TAMPEREEN
KAUPUNGIN
LIIKENNELAITOS**

www.tampere.fi/tkl

Liikennelaitos palvelee myös internetissä!

- Luo omat aikataulut
Hakupalvelu kertoo, mitkä linja-autot
pysähtyvät sinun pysäkilläsi ja milloin.
 - Löydä se oikea linja
Reittiopas kertoo, millä linjalla pääset
kätevimmin töistä kotiin tai harrastuksiin.
- Internetistä löydät myös**
- aikataulut
 - linjakartat
 - ajankohtaiset tiedotteet esim.
yllättävistä reittimuutoksista.

Neuvonta: Aleksis Kiven katu 18
• avoinna ma-pe 8-18, la 8-15
HUOM. Kesä- ja heinäkuun lauantait suljettu
• aikataulu- ja reittitiedustelut, matkaliput,
löytötavarat
Puhelinneuvonta 0100-0506
(0,66 e + pvm) ma-pe 8-20, la 8-15, su 11-18